

België-Belgique

PB - PP

8400 Oostende 1

BC6607

Gidsenblad Lange Nelle Oostende

Beirens Dirk

Floralaan, 7

GIDSENKRING LANGE NELLE OOSTENDE vzw Afgiftekantoor 8400 Oostende 1 - P409072

Driemaandelijks blad van de afdeling Oostende - 2006 - 18^e jaargang
Afzendadres & v.u.: Pitteljon Etienne, Leopoldlaan 179, 8430 Middelkerke

IN DIT NUMMER:

45 Voorwoord	<i>Leen Coene</i>
46 Activiteitenkalender	<i>Redactie</i>
48 De hoofdkerk van Mariakerke
Onze-Lieve-Vrouw-Koningin	<i>Marcel Leeuwerck</i>
50 Een Opex-bewoner vertelt over
zijn jonge jaren: Roger Verleene	<i>Jeannine Laplasse</i>
54 De Oostendse oesterputten	<i>Rita Debo</i>
58 This is Oostende-radio calling	<i>Geert Ollieuz</i>
61 Boekbespreking	<i>Redactie</i>
62 Het protestantisme in Oostende (7)	<i>Kurt Borgoo</i>
65 Oorlog mama? Wat is dat?	<i>Jaak Fonteyne</i>

STEUNENDE LEDEN 2006

*Danneel Guido
Degraeve Yolande
Deville Roger
Nuytten en Windels
Perdaens André
Romano Silvio
Van Audekerke Paula
Versluys Willy
Vigne André
Wouters Julius*

Het meest zonnige hoekje van Oostende heet Petit Nice. Daar vindt men ook het gelijknamige restaurant Petit Nice, op een boogscheut van het Casino. Gastheer Herbert en gastvrouw Cathérine zorgen ervoor dat u zich snel thuis voelt in een sfeervol kader. Kwaliteit, sfeer, service met een glimlach.

Albert 1 Promenade, 62b, 8400 Oostende • Tel. 059/80.39.28 • Fax 059/80.96.44 • www.petitnice.be

Driemaandelijks blad van
de OOSTENDSE
GIDSENKRING
LANGE NELLE vzw
18de jaargang
Nr. 3 - juli - aug. - sept. - 2006

Colofon

Eindredactie en correspondentie:
Leen Coene, Rietstraat 33,
8400 Oostende
gidsenkringoostende@i-com.be

Redactieleden:
Annie Storme, Etienne Pitteljon,
Marcel Leeuwerck, Piet Daman,
Jacques Fonteyne

Verantwoordelijke uitgever:
Etienne Pitteljon, Leopoldlaan 179
8430 Middelkerke

De medewerkers aan dit blad zijn
zelf verantwoordelijk voor de door
hen getekende bijdragen.
Overname mag mits
bronvermelding.

Vormgeving : Herman Moerman

Voorzitter: Leen Coene

Dispatching :
059 80 73 81 (fax en telefoon)

e-mail: lange_nel@hotmail.com

Rekeningnummer: Gidsenkring
Lange Nelle vzw
nr 380-0049184-76

Lid wordt U voor 15 euro per jaar
(Buitenland: 20 euro)
Gezinskaart: 20 euro
Steunend lid : vanaf 25 euro
Erelid : 50 euro

Ereleden en steunende leden
worden met naam vermeld in het
Gidsenblad.

Gidsenlokaal : Spaans Huisje,
Christinastraat 67, 8400 Oostende

Voorwoord

Beste Lezer,

We zijn midden in de zomer, en met wat geluk krijgt U dit gidsenblad nog bijtijds, zodat U nog één van onze zomerwandelingen kan meepikken.

Misschien is de hitte U te extreem, en houdt U het bij de voeten in heerlijk koel water?

Of misschien zoekt U een welkome afwisseling in de wandelingen in Uw stad? Kom nog eens mee als individuele bezoeker...

Anderzijds kan ik U een beeldenroute aanbevelen! Misschien nog niet direct terug te vinden op papier, maar zó aanwezig, overal om de hoek.

Deze route deed ondergetekende een tijdje geleden: en het trof me dat Oostende zó veel sculpturen bezit. Ik daag U uit: ga maar eens kijken!

Er is alvast nog ééntje bijgekomen: zelf dacht ik meer aan een Don Quichotte in onze stad, en hij staat tegenover het stadhuis, of laat ons zeggen: op de sokkel waar de Vier Elementen van op het Kursaal enige winters hebben doorgebracht. Het werk heet "Mens en Technologie", en is een creatie van kunstenaar Fernand Vanderplancke die ons ook werken maakte voor Oostduinkerke, waar hij woont, en Koksijde, waarvoor ik U graag verwijs naar het boek over Maritieme monumenten van Marc Loy. Onlangs creëerde de kunstenaar ook een medaille voor de Tour de France. Mens en Technologie moet ons de mens tonen die de stap zet naar een nieuw millennium, was eerder aanwezig vóór BASF te Ukkel. Vandaag staat hij hier, met een mechanisme dat hem doet draaien met de zon.

Het is een idee: als er zich één volkje draait naar de zon, dan zijn het wel de Belgen.

Er is ook nog een ander verhaal: Venushill van op de fotocover... is niet meer. Begin juni 2006 heeft een onverlaat het beeld vernield op de Kemmelberg... Het beeld was aangekocht door de Vlaamse Gemeenschap. De metershoge constructie mocht er uitkijken op het Noorden van Frankrijk en de skyline van miljoenenstad Rijsel.

Schijnt niet meer te herstellen...

Gelukkig zullen ze wat meer moeite moeten doen om onze baken Lange Nelle weg te ruimen.

Leen Coene, Voorzitter

ACTIVITEITENKALENDER

WEGENS HET BEPERKT AANTAL PLAATSEN
IN HET SPAANS HUISJE IS HET VOOR DEZE VOORDRACHTEN
NOODZAKELIJK IN TE
SCHRIJVEN OP HET NUMMER 0497/459.483

STADSWANDELINGEN

- Zondag 6 augustus 2006: **GEVELWANDELING**. Start om 10.30 uur aan het Spaans Huisje, Christinastraat, 67.
- Zondag 20 augustus 2006: **ZEEBONKWANDELING**. Start om 10.30 uur aan het monument Vissersvrouwen, Stationsplein.
- Zondag 27 augustus 2006: **STADSWANDELING**. Start om 14.30 uur aan het Spaans Huisje, Christinastraat, 67.

MUZIEK TIJDENS HET INTERBELLUM IN OOSTENDE

Vrijdag 1 september 2006 om 20.15 uur
in het Spaans Huisje

Voordracht door de Heer Norbert Hostyn

Na W.O. II was de absolute bloeitijd van het muziekleven in Oostende voorbij. Tijdens het interbellum bestond het Kursaalorkest nog en de traditie van vroeger werd hoog gehouden. We maken kennis met de musici die het mooie weer maakten in het Kursaal en/of het conservatorium: Jéhin, Rasse, Toussaint de Sutter, Vilain, Vanneste, Van Branteghem en Mouqué. Luistervoorbeelden laten ons horen welke stukken in het Kursaal weerklonken.

Leden 1,25 euro, niet-leden 2,5 euro.

HET NIEUWE BOSJE: CULTUUR EN NATUUR

Zaterdag 16 september om 14.30 uur

Het Maria-Hendrikapark, ook een erfenis van Koning Leopold II kende een bewogen geschiedenis van Bois de Boulogne tot de grote renovatie die nu zo goed als voltooid is.

De voornaamste doelstellingen daarbij zijn:

- de toegankelijkheid vanuit de stad en naar het stadscentrum verbeteren o.a. met de nieuwe voetgangers- en fietsersbrug;
- het verkeersvrij maken en zorgen voor een herkenbare padenstructuur met zijn aleph.
- indeling in drie hoofdzones, elk met een specifieke functie:
 - Koninginnenvijver: deze omgeving is de recreatiezone.
 - Spiegelmeer: het klassieke architecturale karakter werd hersteld.
 - Konijnenvijver: daar krijgt de natuur meer kansen.

We verkennen en beleven we die grote groene long, een stilaan steeds meer gewaardeerde parel van de Stad aanZee.

Afspraak om 14.30 uur aan de fietsenstalling van de randparking Maria-Hendrikapark.

Leden 1,25 euro, niet-leden 2,5 euro.

HET WOORD VAN ENSOR

Vrijdag 20 oktober om 20.15 uur
in het Spaans Huisje

Voordracht door Mevr. P. Vanderbeke

Met de tentoonstelling in het PMMK "Ensor

en de avant-garde-aan-zee" willen we enkele bijzondere momenten van deze Oostendenaar in het licht tellen.

Niet alleen schilder, etser, tekenaar, balletontwerper, componist... ook woordkunstenaar!

Leden 1,25 euro, niet-leden 2,50 euro.

ENSOR EN DE MUZIEK

Vrijdag 24 november om 20.15 uur
in het Spaans Huisje.

Voordracht door de Heer Norbert Hostyn

Niet alleen de genesis van "La Gamme d'amour" komt aan bod in deze voordracht. Maar we maken ook kennis met Ensors muzikale vrienden, de muziek die hij gehoord kan hebben zowel in Brussel bij "Les XX" als

in Oostende in het Kursaal en elders. Bovendien maken we ook kennis met muziekstukken die andere toondichters schreven en waarbij Ensor de bron van inspiratie was.

Leden 1,25 euro, niet-leden 2,50 euro.

OVERLIJDEN

Op 28 mei ontviel ons Mevrouw Maria Vandecapelle, moeder van Marcel en Rita Braet-Verheyen.

Op 19 juli moesten wij afscheid nemen van Mevrouw Maria Meseeuw, moeder van Bob en Agnes Slambrouck-Lingier. Aan de families bieden wij onze innige deelneming aan.

Het Bestuur

MORDAN

NATUURVLEES DOBBELAERE
Christinastraat 69 - 8400 OOSTENDE

Tel. 059/50 52 45 - Fax: 059/50 07 85

e-mail: denatuurwinkelmordan@skynet.be

(400 m² verkoopsruimte)

Openingsuren: 9.00 H. - 18.30 H.

Ook op zaterdag. Zondag gesloten

BIO **SHOP**

De Natuurlijkste
zaak van de kust!

GREEN
SLEEP

100% "NATUURLIJK"
SLAAPCOMFORT
(200 m² toonzaal, 1e verdieping)

Dieetvoeding, VERSE natuur-, vegetarische en biologische voeding.

Hormonenvrij vlees (vzw. Plattelandsontwikkeling)

Voedingssupplementen en sportvoeding. Natuurlijke cosmetica.

150 kruidenpreparaten uit eigen labo!

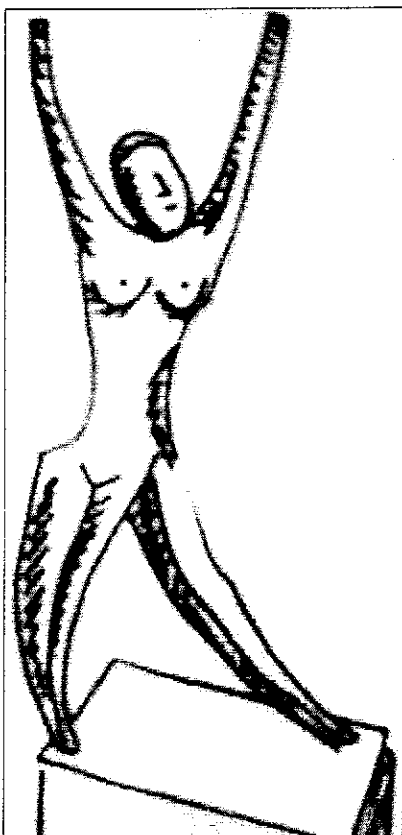
DESKUNDIG ADVIES VAN 4 PARAMEDICI EN HERBORIST

DE HOOFDKERK VAN MARIAKERKE ONZE-LIEVE-VROUW-KONINGIN (4)

Marcel Leeuwerck

Vooraleer langs de brede poort de kerk te betreden, kijken wij nog eens rond op het voorplein.

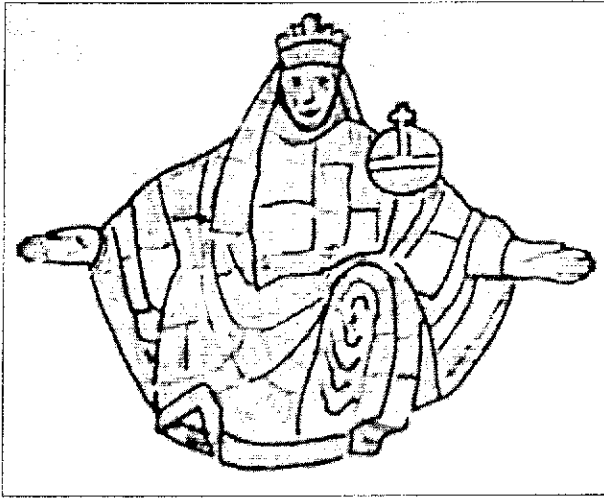
Banaal autoblik vermag gelukkig de toegang niet te blokkeren noch de gevel te ontsieren, zodat dit ruime terras de kerkgangers na de diensten gastvrij tot een gezellige babbel uitnodigt. Wel missen wij een open binding met het kerkgebouw onder vorm van een soort zuilengaanderij of portiek zoals die bij de vroeg-christelijke basilieken aansluiten op de voorgevel. Het kerkportaal poogt wel een overgang tussen binnen en buiten te suggereren; maar "verkeerstechnisch" schiet het plan te kort, want de drievoudige stroom kerkgangers uit de binnendeuren moet zich samenpersen als door een trechter naar de buitenpoort. Een "narthex" met lessenaarsdak zou een mooier zicht opleveren. Met die kleinere puntgevel ervoor verzwakt nu het monumentale van de hoofdgevel en die irriterende kilgoot tussen toren en toegangspartij zal zeker ooit problemen meebrengen met de waterafvoer.

De grote moderne kerk van Knokke bood nochtans reeds het galante voorbeeld van zo'n narthex. Rechts valt onze blik op een sierlijk beeldje van wijlen August Michiels, de Mariakerkse schilder, graficus en beeldhouwer. Bij de herdenking van 100 jaar fusie (opslor-

ping!) van Maria-kerke met Oostende (1899-1999) heeft een feestcomité samen met het stadsbestuur dit beeldje besteld. De onthulling kwam weliswaar een paar jaren te laat, zonder veel toeters en bellen, want de locale dragers van de openbare evenementen (carnavalclubs, handelaarsbond, horeca-uitbaters enz.) zagen in dit elitair artistiek gedoe weinig directe opbrengst aan brood en spelen voor de middenstand. Wij kennen allemaal het meesterwerk van August Michiels: "de wachtende vissersvrouwen" voor het station. Deze statische, dromerige en ingekeerde vrouwenfiguren passen opperbest in het klassieke oeuvre van de kunstenaar met zijn typische hiëratische personages. Dit beeldje straalt daarentegen een en al beweeglijkheid uit. De moderne vormgeving laat wel alle kleinere lichaamsdelen weg, zoals handen, voeten en zelfs de gelaatstreken. Het vertoont daarmee zoveel te meer de getormenteerde pathos van de barok en prikkelt onze verbeelding om er een (vrouwelijke) Sint Sebastiaan uit de Rococo in te zien. Daar kronkelt de met pijlen doorzeefde heilige zich tegen een boomstronk, waaraan hij vastgesjord staat. Voor de beeldhouwers van toen bood dit schouwspel een welgekomen gelegenheid (voorwendsel) om zeer plastisch het mannelijk naakt ongeremd voor te stellen en dit is de hedendaagse homo's niet ontgaan. Bij veel van die heerschappen troont thuis zo'n kinkelende Sint Sebastiaan, die nu, zeer tegen zijn zin wellicht, tot patroon van de homobeweging is verheven. Aan het beeldje kleven evenwel voldoende vrouwelijke onderdelen om alle boosaardige suggesties te ontzenuwen. In zediger tijden zouden fatsoenridders deze naakte levenslust zeer ongepast beoordeeld hebben voor een kerkplein, maar Mariakerke miste toch ook de tram van de emancipatie niet.

Wenden wij nu onze vromer blikken naar de spitsboog boven het portaal en laten wij er

het bas-reliëf bewonderen van keramist Jo Lemaître. Het stelt Maria voor als gekroonde Hemelkoningin, zonder Jezuskind, zodat zij haar armen wild kan openspreiden om heel het mensdom moederlijk te omhelzen. Op haar linkerschouder rust een wereldbol, die haar duidelijk minder zwaar weegt dan bij Sint Kristoffel. De keramist slaagde erin om de figuur meer diepte te geven dan het bas-reliëf toelaat.

Sedert de Renaissance onderscheidt de kunstkritiek drie types reliëf met Italiaanse naamgeving. Bij "Basso-rilievo" puilen de figuren minder dan de helft van hun omvang uit het vlak; bij "Mezzo-rilievo" precies de helft en bij "Alto-rilievo" komen de personages meer dan de helft of soms helemaal uit de achtergrond naar voren. In recentere tijden verengden die begrippen en nu spreekt men uitsluitend van bas-reliëfs.

Onder deze Maria-Koningin staat in de arduinen latei de Latijnse opdracht gebeiteld in vergulde letters: "Deo Supremo, Dei Paraeque Reginae Sacrum".

Aan doorwinterde latinisten levert deze tekst geen problemen, maar steeds minder "intellectuelen" beheersen nog deze dode taal met haar vormenrijkdom aan verbuigingen. Daarom ontleden wij hier even deze zin, die zelfs geen werkwoord bevat, woord voor woord.

DEO: aan God (datief)

SUPREMO: aan de Allerhoogste (datief)

DEI: van God (genitief)

PARAE: aan de barende: moeder (datief)

QUE: verbindingswoord: ook, en

REGINAE: aan de Koningin (datief)

SACRUM: het heiligdom (nominatief), onderwerp van de zin.

Rare jongens, die latinisten, het meest bepalende woord: het onderwerp zetten zij achteraan, wij moeten onze adem ophouden tot het einde om te weten dat het om een heiligdom gaat! Maar de schijver neemt aan dat wij dat allemaal reeds weten bij de eerste oogopslag en dus verkiest hij de naam van God vooraan te zetten op de ereplaats, want dit is veruit de belangrijkste en meest eerbiedwaardige figuur. Zetten wij nu de woorden op een rijtje volgens onze vertrouwde Nederlandse syntaxis: "Het heiligdom (toegevuld) aan de Allerhoogste God en aan Gods Moeder, de Koningin". Oef! Zo'n Latijnse zin eist altijd een worsteling met de taal, maar geeft nadien toch een zalige voldoening aan de geest.

Deze klassieke hersengymnastiek brengt ons eindelijk in de gepaste serene stemming om de koele kerk binnen te treden.

Daarover valt in volgende bijdragen heel wat te vertellen.

**GRAFISCH BEDRIJF
LAMMAING**

Wij geven vorm aan uw identiteit!

Zandvoordeschorredijkstraat 14

8400 Oostende

tel. 059 70 71 23 | fax 059 80 45 79

e-mail: print@lammaing.com

EEN OPEX-BEWONER VERTELT OVER ZIJN JONGE JAREN: ROGER VERLEENE

Jeannine Laplasse

In de stadskern van Oostende staat de oude Sint Pieterstoren, beter bekend als de Peperbusse er was verweesd bij. In de schaduw van deze toren, liet ik op 20 augustus 1930, mijn

eerste schreeuw horen.

Mijn vader Kamiel verdiende zijn kost als visser en moeder Mathilde Vandeberghe zorgde voor het huishouden en stond vader bij waar ze kon. Ze waren allebei afkomstig uit Adinkerke. Ze huwden in 1920. Zoals het met veel vissers uit de westhoek gebeurde die vooruit wilden in hun beroep, zochten zij een woonst niet ver van de vissershaven van Oostende. Hun eerste stek vonden zij in de Aartshertoginnenstraat, wat later in de St.-Sebastiaanstraat. Na enkele goede haringvangsten konden zij zich een eigen woning kopen. Dit was in de St.-Pietersstraat nr 7, op dit adres werd ik geboren. Samen kregen zij vier kinderen, drie jongens en in volle oorlog kwam er nog een meisje bij. Mijn speeltterrein was rond de St.-Pieterstoren en het Vagevuur. In gedachte zie ik nog de vele kleine winkeltjes en cafeetjes in de buurt. Het merendeel van de Oostendenaars was in die tijd aangesloten bij de S.E.O. Iedereen kende de broodkar met paard van de 'Coo' waar je met 'stongs' brood kon kopen. Mijn moeder deed haar inkopen in de 'Coo', gelegen in de Ooststraat. Het was niet ongewoon dat men een rieten wasmand gebruikte om zijn gekochte waar in te doen. Het interessante van deze Coöperatieve was, dat op het einde van het boekjaar nog winst werd verdeeld onder de leden in de vorm van aankoopbons.

Een verdwenen beeld zijn de visleursters met hun groene steekkarren die al roepend door de straten trokken. "Vèrsche garnoas sèè..., vèrsche ploaten sèè..." Van het vele roepen kregen zij dorst. Het einde van hun ronde was niet verwonderlijk: in de buurt van het café van de 'Coo'. De 'Bier-Coo' in de volksmond genoemd, was gelegen op de hoek van de Alfons Pieterslaan en de Ieperstraat. Het was er op elk uur van de dag druk. Voor de gehaste werkmensen en de postboden was er achteraan aan de zijkant van de bar een houten loket waar ze inderhaast een glaasje konden drinken, ongezien door de mensen in de zaal...

Deze brasserie had een mooi interieur, afgewerkt met houten lambriseringen en met stucwerk versierde plafonds. Veel vrouwen namen er in de namiddag een rustpunt na het boodschappen doen. Er werd koffie geserveerd in een hoog glas met zilveren houder.

W.O. II

Toen de wereldbrand in mei 1940 uitbrak was ik 10 jaar oud. Met ons gezin, bemanning en familieleden, (19 mensen en één hond) zijn wij gevlucht. Dit geschiedde met vaders schip de O.217 "André-Marcel". Andere Belgische schepen volgden ons richting Frankrijk. In Port Louis (Lorient) kregen wij toelating om daar 24 uur te verblijven (oorlogshaven). Daarna zijn wij doorgevaren richting La Rochelle. Oorspronkelijk was het de bedoeling proviand en brandstof op te slaan en de oceaan over te steken richting USA, maar het draaide anders uit. Na een omzwerving van enkele dagen kwamen wij aan in de handelshaven La Pallice (La Rochelle). Daar moest behalve de bemanning iedereen ontschepen. Dit bevel werd door ons Belgische reders geweigerd. In de namiddag kregen wij toelating om ons van voedsel te bevoorraden. Twee bemanningsleden van

elk schip mochten onder bewaking van een Franse begeleider inkopen doen. Er volgde een onduidelijke heen- en weer communicatie tussen de Franse en de Belgische reders. Na 3 dagen onderhandelen werden de vrouwen en kinderen ontscheept. Elke avond moest het schip de haven verlaten en op de rede voor anker liggen. Wij waren met een honderdtal Belgische vluchtelingen die werden ondergebracht in een schuur op een grote boerderij in het dorpje Marsilly. Dit dorp met 700 inwoners was zowat 10 km van La Rochelle gelegen. Gelukkig was het mooi weer, want door de spleten van het dak was de hemel zichtbaar. Na enkele weken kregen wij een betere behuizing. In het begin van ons verblijf daar, hadden wij recht op een kleine vergoeding als vluchteling. De Franse overheid wilde ons doorsturen om van deze verplichting af te zijn. Wij hebben deze vergoeding geweigerd en mochten dan blijven.

Ondertussen werd er druk onderhandeld met de Franse overheid om opnieuw op visvangst te mogen. Dit resulteerde erin dat we 4 à 5 dagen per maand met een beperkt aantal schepen mochten gaan vissen. Deze maatregel werd genomen om brandstof te besparen. Verplicht werd bij iedere zeereis één of twee Fransen extra mee te nemen aan boord.

Het schip van mijn vader O.217 werd in beslag genomen om dienst te doen als kustwachter en mijnnevener. Voor deze nieuwe functie onderging het schip een hele verbouwing.

Noodgedwongen zijn mijn vader en mijn twee oudere broers met een ander schip gaan varen. Voor de rest van de tijd gingen zij met hun drietjes bij de boeren werken. Ik mocht koewachter zijn. De paarden werden opgeëist door de Duitse bezetter. Dan maar ossen voor de ploeg spannen om het werk op het veld te klaren. In de omgeving bevonden zich uitgestrekte druivenvelden. Tijdens de druivenpluk kon je dronken worden van de geur die verspreid werd tijdens het persen en malen van die druiven. Ik heb in de dorpschool les gevolgd en had er Franse vrienden. Met mijn boezemvriend Jean-Giraud ging ik tussen de druivenstokken konijnenvoer gaan zoeken. Een spannende bezigheid was het uitzetten van stroppen om konijnen te van-

gen. Die Franse boerenjongens gingen in de winter naar school, maar naar de zomers toe was het de handen uit de mouwen steken op de boerderij en het land.

Het moet rond de zomer 1943 geweest zijn dat mijn vader vernam dat er onder de Belgische kust veel haring te vangen was. De visvangst hier op vreemde visgrond viel tegen. Hij dacht even na en zijn besluit was vlug genomen, wij gaan terug naar België, al moet het zonder eigen schip.

Terug in België

De Panne werd onze eerste verblijfplaats op eigen bodem. Als ervaren visser vond vader vlug werk op een ander schip. Op 7 september 1944 kon Oostende bevrijd ademen. In oktober zijn wij met ons hele gezin in het vertrouwde huis in de Sint-Pietersstraat beland. Eerst de opgelopen schade aan ons huis herstellen en wij konden een nieuwe start nemen.

Voor mij werd het tijd om naar de Visserijschool Paster Pype te gaan en mij voor te bereiden op mijn later beroep. Op 15 jarige leeftijd, amper 1,53 meter groot werd ik aangemonsterd op de O.223 als scheepsjongen. Ondertussen was het bang afwachten of vader zijn schip terug zou krijgen. Na een tip werd het in de haven van St.-Nazaire teruggevonden en naar Oostende overgebracht. Er was veel ombouwwerk aan maar het gaf weer moed. In 1947 monsterde ik aan op mijn vaders schip O.217, eerst als matroos en later als stuurman.

Op eigen vleugels

Maar de tijd staat niet stil. Ik begon mijn ogen naar het schone vrouwvolk te richten. Dit deed ik op mijn gemak van aan de toog. Die bewuste dag was er een klein orkestje in het café en werd er gedanst. Ik verzamelde al mijn moed en vroeg de blonde graag dansende Suzanne Christiaen of ze met mij een dansje wilde wagen. Het werd een 'frotter' op vier tegels, maar ik had beet. Ik mocht haar een eindje vergezellen naar huis.

Wij hebben drie jaar deftig gevrijd. We zijn in 1953 om 10 uur in de H.Hartkerk van Oostende getrouwd. Het feestmaal met nodige animatie werd in Suzanne haar ouderlijk huis, Zwaluwstraat 184, gevierd. Wij gingen

wonen aan de Visserskaai nr 18, boven café "De Ferryboot" op de derde verdieping, 64 trappen hoog. Water kon je op de tweede verdieping met een emmer halen. Er was één WC voor twee gezinnen, de afwas werd in een teil op tafel geklaard, de grote was in een tobbe met een schuurplank in een annex keukentje. Electriciteit was er gelukkig wel. Bij de mondelinge huurovereenkomst had de huisbaas ons allerlei verbeteringen beloofd, er is niets van in huis gekomen.

In 1956 hebben wij in de Sint-Antoniusstraat 32 op de Opex een nieuw huis laten bouwen, net niet in de schaduw van de kerktoeren... Een straat? Nou ja, die heeft pas op het einde van de jaren '60 een deftige afwerking gekregen. Onze verhuis gebeurde in 't putje van de winter bij vriesweer. Niet leuk, maar de grond was hard, zo kon je niet in het slijk uitglijden. Ons gezinnetje breidde stilaan uit met twee jongens en twee meisjes.

Op beroepsvlak had ik ondertussen niet stil gezeten. Ik verzamelde de nodige vaardagen bij elkaar en had mij regelmatig bijgeschoold. Zo heb ik mijn diploma's Schipper 2de klas ('53) en 1ste klas ('57) verzilverd. In 1957 waagde ik mijn kans als schipper op de O.282 "Adronie-Camiel" waarvan mijn schoonvader Charles Christiaen mede-eigenaar was.

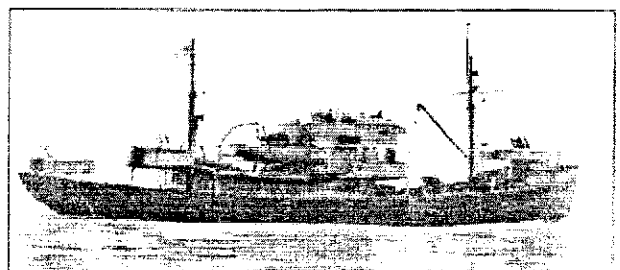
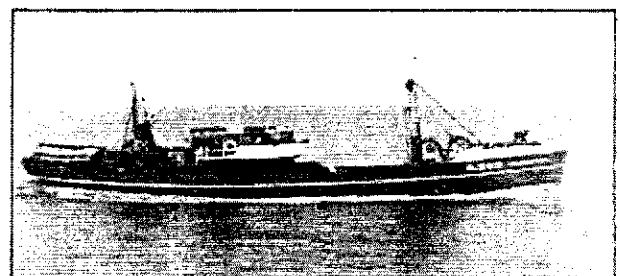
De O.282 "Adronie-Camiel"

Korte geschiedenis

Deze stalen middenslagtreiler werd in 1936 gebouwd op de scheepswerf Béliard & Crighton met een motor van 240 PK voor rekening van de reders Edmond (Cos) & Charles Christiaen. Dit type schip werd speciaal ontworpen om op de westelijke visgron-

den te gaan vissen. Dit was vooral op de Spaanse en Portugese kusten. Toen in 1940 de oorlog uitbrak werden in der haast de reders en de bemanning met hun familie aan boord gebracht. De vaarroute werd uitgestippeld richting Dieppe. Maar daar dreigde al het Duitse oorlogsgeweld en zo werd er besloten naar het zuiden van Engeland af te stevenen.

De thuishaven voor de familie van Edmond Christiaen werd Newlyn. De O.282 werd opgeëist door de Engelsen om dienst te doen bij de A.P. (Auxiliary Patrol). Het schip werd omgebouwd en kreeg een functie bij de Balloon barrage, de reders kregen hiervoor een kleine vergoeding. In 1945 werd alles in gereedheid gebracht om met de familie de overtocht naar Oostende te maken. Dit gebeurde met de mailboot. Het werd een blij weerzien met de achtergebleven familieleden. Dan was het bang afwachten in welke staat zij hun schip zouden terugkrijgen. Na het voorleggen van de eigendomsakte konden zij terug over hun schip beschikken. Er was veel werk aan om het terug als vissersvaartuig in de vaart te brengen, maar ze waren zeer gelukkig met de nieuw geboden kans. Eenmaal terug bedrijfsklaar kon het schip in deze naoorlogse periode een nieuw vangstgebied uitproberen dichterbij: namelijk de Noordzee. Maar deze voorraadschuur raakte door overbevissing rond 1950 uitgeput. Veel van de grote motortreilers gingen de rijke visgronden rond IJsland opzoeken. De grote verdiensten van deze schepen waren de reders van de O.282 niet ontgaan.

Om zelf hun kans te wagen en betere verdiensten te maken werd in 1957 het schip verlengd met 5 meter. Zo werd de totale lengte 35,50 meter met een nieuwe motor Deutz 500 PK. Dit verbouwingswerk werd uitgevoerd op de scheepswerf St.-Pieters te Hemiksem.

Naar IJsland

Met de O.282 ging ik als jonge schipper in 1957 (na de verlenging) naar de visrijke IJslandse wateren. Nood-Noorwest 4 dagen vaarroute. Mijn bemanning bestond uit 7 personen en mijn trouwe scheepshond 'Zoete'. Het was hard maar lonend werk. Een dergelijke reis duurde gemiddeld 18 zeedagen. De vissoorten die wij uit deze diepzeevisgronden boven haalden waren kabeljauw,

schelvis, koolvis, zeeduivel, leng, heilbot, rode poon, kreeftjes, enz. Met ons schip hebben wij de gevaarlijke 'Black Frost' meegemaakt. Dit is de mist die door het plots dalen van de temperatuur aan alles wat metaal is aanvriest. Bij een dergelijke toestand is het alle hens aan dek en kappen geblazen. Het schip wordt topzwaar en zou zinken. De O.282 was een zeer stabiel schip en tot ieders voldoening verdienden we er goed ons brood mee.

In 1962 brak ik tijdens het vissen mijn roer. Via Oostende Radio bracht ik de rederij op de hoogte en vroeg om bijstand. In afwachting van hulp trof ik aan boord de nodige schikkingen om een noodroer te maken. Na een paar pogingen lukte het ons om door middel van twee touwen, een bezaanzeil en

visplanken buiten boord een roer te maken. Zo kon ik onder moeilijke omstandigheden mijn terugreis aanvangen. De sleepboot "De Zeetijger" kwam ons tegemoet, maar ik was al een heel eind dichterbij de haven gekomen en kon alleen de tocht afmaken. Achteraf kreeg ik van de Waterschout felicitaties voor mijn zeemanschap.

In 1975 werden de IJslandse territoriale wateren uitgebreid tot 200 zeemijl. De Belgen hebben door onderhandelingen verkregen dat alleen zij op 7 verschillende plaatsen de visserij verder mochten uitoefenen. Een andere voorwaarde was dat er bij het uit de vaart nemen of vergaan van een schip, geen nieuw meer in de plaats mocht komen. Dit betekende een natuurlijke afbouw van de vloot. Wegens de ouderdom van de O.282 (39 jaar) oordeelden de eigenaars om dichterbij huis te vissen. Hierdoor werd ik verplicht nieuwe visgronden op te zoeken, wat op zich niet zo simpel was. Het visnet dient aangepast om op andere dieptes en soorten te vissen. In een dergelijke omstandigheid leer je je echte vrienden kennen. Ik had aan de schipper van de O.275 "Deo Volente", Henri Laplasse een ware steun, hij gaf me de nodige informatie. Zo had ik de laatste twee jaar dat het schip nog in de vaart was behoorlijke verdiensten. In 1977 werd alle bedrijvigheid met de O.282 gestopt en werd het schip ge-sloopt. Ik was dit schip 20 jaar ononderbroken trouw.

De werkjaren die ik nog tekort had om op pensioen te gaan heb ik aangevuld met een job bij de R.M.T.

Mijn vrouw en ik hebben onlangs nog Marsilly bezocht. De druiventeelt was er totaal verdwenen. Uitgestrekte graanvelden zijn er in de plaats gekomen. In het dorp zelf is alles nog goed herkenbaar, de school, het gemeentehuis, de kleine winkeltjes op het dorpsplein, de sfeer van weleer. De tijd gaat vlug!

DE OOSTENDSE OESTERPUTTEN

Rita Debo

INLEIDING

Oesters zijn al eeuwenlang, van in de oudheid tot nu, een gegeerde lekkernij. Bij opgravingen naar gallo-romeinse gebouwen heeft men er vrijwel altijd oesterschelpen gevonden.

Toen de natuurlijke aangroei van oesters voor consumptie niet meer volstond, voerde men in de 17de eeuw bij ons oesters in vanuit respectievelijk Engeland en Zeeland.

Op het einde van de 18de eeuw onstonden er in Oostende oesterkwekerijen. Daar werd oesterbrood meestal afkomstig vanuit Engeland verder opgekweekt en vetgemest tot marktklare oesters.

Voor de eerste Wereldoorlog was de faam van de Oostendse oester zo vermaard dat de meerderheid van de geleverde oesters in deze periode werden verkocht onder de benaming "OSTENDAISES".

De Oostendse oesters werden opgezocht voor hun blank, sappig vlees en fijne smaak. Deze kwaliteiten waren vooral toe te schrijven aan de vruchtbaarheid van het water aan de Belgische Kust. Het brakke water in de krenken kwam de natuurlijke ontwikkeling van de oester sterk ten goede.

De oesterkweek had dan ook een niet te verwaarlozen betekenis voor Oostende

- op sociaal-economisch vlak: terwerkstelling en in- en uitvoer. Frankrijk, Duitsland en Engeland waren de voornaamste afnemers.

- als een soort economisch propagandamiddel (vooral sedert 1850)

- medebepalend element in het Oostends stadsbeeld.

De "Belle-Epoque" was de glorieus tijd voor de oesterkwekerijen in Oostende.

De Eerste Wereldoorlog maakte abrupt een einde aan de florerende oesterteelt aan onze kust met de verdwijning van de "Ostendaises" tot gevolg. De Zeeuwse oesters maakten furore omdat de installaties in Zeeland niet vernietigd waren.

In 1934 werden nieuwe pogingen ondernomen om oesters te kweken in de huidige spuikom. Ditmaal opteerde men voor integrale teelt: men liet de oesters voortplanten om dan larven verder op te kweken in plaats van geïmporteerde oesters vet te mesten. De resultaten waren wisselend.

Tijdens de 2de Wereldoorlog, in 1941 tijdens een periode van zware vrieskou, liet de bezetter de spuikom leeglopen. Dit betekende het einde van de experimenten.

Na de 2de Wereldoorlog werd de oesterkweek in Oostende moeizaam heropgestart. Er bleef slechts één firma over: deze van de familie "Halewyck". Door de slechte kwaliteit van het water van de spuikom (bevuiling) ging deze firma in de jaren '70 failliet.

Twee jaar terug kreeg de oesterkweek een nieuwe start in de Spuikom.

Betekent dit de heropstanding van de "OSTENDAISE"?

DE OOSTENDSE OESTERPUTTEN IN DE 18E EEUW

Twee Gentenaars, Jan en Pieter DELOOSE waren de pioniers van de Oostendse oesterkweek. Ze stichtten een vennootschap samen met nog vier andere personen. Constant CLAYS (gewezen zee kapitein) werd als directeur aangesteld. Vandaar de benaming van de oesterputten "CONSTANTIN CLAYS & Cie". De bekkens werden aangelegd in een domein, ongeveer twee hectare groot, buiten de stad. (St.-Catherina-Polder).

De jonge oesters werden vanuit Colchester (Engeland) ingevoerd met boten. In de parken zelf werkten 40 à 45 personen tijdens het oesterseizoen en dan nog eens een 12 tal vertegenwoordigers.

Door een octrooi verleend door de Raad van Financiën in 1765 aan de firma "CLAYS & Cie", heeft deze firma het monopolie verkregen voor een periode van 15 jaar. In het begin bedroeg de wekelijkse productie 150 à

160 ton (waarbij 1 ton gelijk is aan 1800 stuks grote of 3000 stuks kleine oesters).

Ze hadden veel concurrentie van hun Zeeuwse collega's, maar de voornaamste troef van de "Delooses" was een snel en betrouwbaar transportsysteem. Met ventschepen werden de oesters in drie dagen van Oostende naar Brabant getransporteerd en in zes dagen naar Luxemburg en Metz. Dus altijd verse produkten. De oesters werden ook vervoerd naar Luik, Loreinen, Opper-Palts, Dainz en Straatsburg.

Om de vreemde concurrentie helemaal uit te schakelen, richtte de compagnie op 10 maart 1767 een request aan de Raad van Financiën met het verzoek om door het Centraal Bestuur een verbodsbepaling tegen de invoer van vreemde oesters te laten uitvoeren en dit voor de duur van het monopolie van de firma "Constantin Clays & Cie". Ze zouden de oesterputten uitbreiden om zo te kunnen voldoen aan de behoeften. Hun aanvraag werd goedgekeurd. Na de uitbreidingswerkzaamheden waren er 2 parken, een eerste bestaande uit 16 bedden, een tweede uit 24 bedden. Dit gaf een totaal van 6000 ton oesters per seizoen.

Niet alles liep gesmeerd in de oesterputten. Soms waren er klachten over oesters van minderwaardige kwaliteit, soms over te hoge prijs en soms over het geringe aanbod. Het gevolg was dat er in 1780 geen verlenging meer kwam aan het 15 jaar oude exclusief octrooi. De regering was van oordeel dat de oesterteelt een gevestigde en blijkbaar voorspoedige nijverheid geworden was die ook voor andere ondernemingen toegankelijk moest zijn. Zo werd het mogelijk voor iedereen om oesterputten aan de Vlaamse Kust aan te leggen en in Oostende kregen de parken "Clays & Cie" twee concurrenten:

- de oesterputten "CLEMMEN" (5 gebroeders Clemmen afkomstig uit Gent). Deze putten waren gelegen aan de buitenzijde van de St.-Catharina-Polder.

- de oesterputten "POLLET", gelegen ten Z.W. aan de dijk "van den polder" en te N.W. van de oesterputten "Clemmen".

De oesterputten "Clemmen" hebben maar 25 jaar bestaan. Dan werden ze onteigend en afgebroken. Waarschijnlijk werden deze van de firma "Pollet" terzelfdertijd onteigend en

dit om de bouw van een yachtsluis (1805) mogelijk te maken.

DE OOSTENDSE OESTERPUTTEN IN DE 19e EEUW

In het begin van de 19e eeuw, de Franse overheersing en daarna de Hollandse periode (1800-1930) was de economische toestand eerder ongunstig voor Oostende:

- talrijke belemmeringen in de handel.
- bovenal onteigeningen die uitbreidingswerken aan de haven moesten mogelijk maken.
- sterke concurrentie van Zeeland (Hollandse periode).

In 1829 was er slechts nog één oesterput bedrijvig in Oostende, deze van de firma "CLAYS & CIE", inmiddels handel drijvend onder een andere benaming: namelijk "BALTHASAR VANDERHEYDE".

De onafhankelijkheid van België in 1830 betekende stabilisatie en zekerheid, en ook het doortrekken van de spoorlijn "Brussel-Oostende" was niet zonder belang. De economie kwam terug op gang.

De jaren onmiddellijk na 1830 kwamen er in Oostende al gauw enkele oesterputten bij, namelijk "DE BROCK" en "VALCKE EN DE-KNUYDT".

In de jaren '40 kwamen de oesterputten van "MUSIN" erbij en in 1852 de oesterputten van "IMSCHOOT-DEBROCK" (Hazegras) en "VANLOO-BERNIER", gelegen op de plaats van de huidige Venetiaanse Gaanderijen.

Daarmee telde Oostende in 1853 zes oesterputten, waarvan de totale omzet voortdurend de hoogte inging.

In 1858 kwam het tot een coalitie voor de duur van 10 jaar tussen de Oostendse oesterkwekers en dit om hun gezamenlijk belangen te behartigen en de concurrentie tegen te gaan.

Van meet af aan waren de Oostendse oesterparken een interessante attractie voor de toeristen, die eens wat anders dan strand, zee en casino wensten te zien.

DE "BELLE-EPOQUE", BLOEITIJD VAN DE OOSTENDSE OESTERTEELT

In de laatste decennia van de 19e eeuw werden de Oostendse oesters, "Royal d'Ostende"

of "Ostendaises" genaamd, een zo goed als onmisbare gang op de tafels van alle Europese paleizen, luxe-restaurants en herenhuizen.

Tot in 1914 waren de eersteklasse oesters een zo goed als exclusieve Oostendse aangelegenheid. De faam van de "Ostendaises" was zo groot dat ze een gevoelige concurrentie gingen betekenen voor de oestercultuur in het buitenland (Bretagne). Mettertijd stuurden buitenlandse kwekers hun jonge oesters naar parken aan onze kust om ze in onze wateren uit te zetten en zo het sappig vlees, de karakteristieke finesse en smaak te laten verwerven.

Ze werden aangevoerd uit natuurlijke teeltplaatsen in Groot-Brittannië als Burnheim, Cochester...

Hier werden deze dieren in de oesterparken opnieuw uitgezet om ze in het zoute water die eigen verfijnde smaak en het gegeerde blanke vlees te laten krijgen. Deze eigenschappen waren het die de "Royal d'Ostende" tot gastronomische wereldroem voerden.

Het spreekt vanzelf dat de behandeling van die oesters een onaflatende zorg vergde. Zo moest men er ondermeer op letten de oesters in dunne lagen uit te spreiden op de bodems van de parken. Zo bestond er minder kans dat de oesters elkaar gingen knijpen, wat anders een aanleiding tot grote sterfte gaf. Verder moest er ook op gelet worden de oesters bij hevige wind niet onbedekt te laten, daar de dieren daardoor verzwakten. Werden de oesters toch ziek, hun schelp kreeg dan een zwarte tint, dan was het noodzakelijk de oesters regelmatig te verleggen terwijl men er de dode dieren met zorg uitpikte.

Bijzonder eervol voor de Oostendse oester-teelt in het algemeen was de uitspraak van A. SMITH, raadsman bij de Deense regering die in februari 1868 met zending te Oostende was om er de oesterteelt te bestuderen. Hij bezocht hier alle parken en concludeerde dat de Oostendse oesterputten de beste waren die hij ooit te zien had gekregen. Een grote rol bij het bekend maken van de "Ostendaises" speelden de grote tentoonstellingen van industrie en kunst die elk jaar in tal van grote Europese steden werden georganiseerd. Daar kreeg het "rijke" publiek de

gelegenheid kennis te maken met de producten van allerlei teelten en industrieën uit vele landen. Enkele plaatsen van deze industrietentoonstellingen: Boulogne, Parijs, Den Haag... De oestertelers hadden op bijna elke expo een stand.

Het hoogtepunt kwam in de jaren kort voor de Eerste Wereldoorlog. De invoer van Engelse oesters, bestemd om in de Vlaamse oesterputten verder te vetten voor later verbruik in België of voor uitvoer, zou in 1913 zo'n 1.788.000 kg (circa 30.000.000 stuks) belopen hebben. Deze cijfers slaan niet enkel op Oostende, maar Oostende had daarin wel het grootste aandeel.

Op zekere tijdstippen waren er niet minder dan 26 oesterparken bedrijvig aan de Belgische kust. Allen werkten met gespecialiseerd personeel, want de installaties vergden zeer nauwgezet en vakkundig onderhoud, wilde men de hoogstaande kwaliteit van de oesters behouden. In ongunstig gelegen parken moest voortdurend zeewater gepompt worden, voor deze bedrijven betekende dit extra kosten. Mandenvlechters, kistenmakers en kuipers vervaardigden de speciale verpakkingen, nodig voor het oestertransport.

De regering besepte tenvolle het belang van de aanvoer van jonge Engelse oesters om onze eigen putten te laten floreren. Daarom was er, mits aan bepaalde voorwaarden voldaan werd, een vrijstelling van 50% toegelaten op de invoerrechten van oesters bestemd voor de parken.

De oesterkwekers van de Belgische kust exporteerden gezamenlijk zo'n 30.000.000 oesters naar Frankrijk, Rusland, de Balkanstaten, de Duitse en Oostenrijkse landen. Alle verzendingen verliepen vlot met de expresstreinen. Alle grote spoorweglijnen hadden immers goede verbindingen met Oostende.

(Wordt vervolgd)

Uit sympathie

Kantoordirecteur R. Rega

Kantoor Middelkerke

P. De Smet de Naeyerstraat, 34C

8430 Middelkerke

Tel. Dir.: 059/31.95.40

Fax: 059/31.95.48

Kantoor Westende

Meeuwenlaan, 24B

8434 Middelkerke

Tel.: 059/31.95.60

Fax: 059/31.95.68

THIS IS OOSTENDE-RADIO CALLING...

Geert Ollieuz

Een stukje geschiedenis

Hoewel België nooit een echte grote zeevarende mogendheid is geweest, heeft het in de geschiedenis van de scheepvaart meer dan eens pionierswerk verricht.

Dat Oostende hierin ook een niet zo onbelangrijke rol gespeeld heeft, hoeft niemand te verbazen. Ik denk hier niet alleen aan de grote vermaardheid van Oostende als vissershaven. Inderdaad, in de zestiende eeuw, de Gouden Eeuw, had Oostende al een zeer goede naam wat betreft de kwaliteit van de vis. Karel V die toen in Spanje verbleef, liet zelfs zijn haring uit Oostende komen! Maar aan die bloeiperiode kwam een einde door de godsdiensttwisten. Het fameuze beleg van Oostende, van 1601 tot 1604, het langste beleg uit de wereldgeschiedenis was de doodsteek voor "*Het Nieuwe Troje*".

Ook als handelshaven heeft Oostende een - zij het wel erg korte - wereldrol gespeeld. Onder het Oostenrijks bewind van Keizer Karel VI werden onze gewesten beheerd door Markgraaf de Prié. Deze landvoogd liet Anneessens, deken van de Brusselse ambachten, onthoofden. Om die wreedheid te doen vergeten, vaardigde Karel VI het charter van de "*Keizerlijke Indische Compagnie*" uit, met de bedoeling het land opnieuw wat welvaart te bezorgen. Vanuit Oostende werd handel gedreven met factorijen in Afrika, China en Indië. Maar al van bij haar oprichting had de "*Oostendsche Compagnie*" af te rekenen met tegenkantingen van de zeemogendheden Engeland en Holland. Zij waren bevreesd voor mededinging en dwongen Karel VI de "*Oostendsche Compagnie*" te liquideren. Intussen waren in 1728 al vijf schepen van de Compagnie met een exotische lading teruggekeerd. Maar bij de onderhandelingen tot de Pragmatieke Sanctie ondertekende de keizer in Wenen een overeenkomst met Engeland in ruil voort het opschorten van de handel met Oost-Indië.

Ook tijdens de vrijheidsoorlog van Amerika kende onze stad als vrijhaven een tevoren ongekende bloei, daar zij openstond voor alle schepen en tal van handelaars de buurlanden ontvluchtten omwille van de vijandelijkheden.

Voorts kende Oostende ook heel wat "bijval" als thuishaven van kapers. Eén van de "belangrijkste" was Jacob Besage die de Hollandse held Piet Heyn een kopje kleiner maakte bij een ontmoeting met drie Oostendse kaperschepen. Jacob Besage was kaper-kapitein van het fregat "*Anna*", dat met 32 kanonnen bewapend was. Hij voer in opdracht van de Spaanse vloot. Bij het treffen met de Hollandse vloot in juli 1629 werd de beroemde Hollandse admiraal Piet Heyn dus gedood. Helaas voor hem, werd Jacob Besage echter zelf ook dodelijk gewond. De "*Anna*" bracht zijn stoffelijk overschot terug naar Oostende, waar het met veel eerbetoon plechtig begraven werd in de Sint-Pieterskerk.

Maar waar men in al die eeuwen verstoken bleef van enig rechtstreeks contact tussen schip en thuishaven, zou pas begin deze eeuw een Italiaans vorser, **Marconi**, met de uitvinding van de radio, daar verandering in brengen. En wat is nu de link met Oostende, vraag je me?

Welnu, onder impuls van koning **Leopold II** werd het eerste radiostation opgericht dat, vanop het Europese vasteland, radioverbindingen met een varend schip tot stand bracht. Na de eerste wereldoorlog zou Oostende als vestigingsplaats gekozen worden. Het werd in kringen van zeevarenden internationaal bekend als kuststation "Oostende-Radio".

De Prehistorie

In 1895 deed **Guglielmo Marconi**, een Italiaanse uitvinder, de eerste experimenten over het zenden en ontvangen van radiogolven over een afstand van 2 km. Hoewel hij

niet volgens de regels was afgestudeerd, was het hem toegestaan te werken aan het natuurkundig laboratorium van de universiteit van Bologna. Talrijke experimenten en proefnemingen waren hieraan voorafgegaan, o.a. deze van Hertz met radio-electrische trillingen in 1887. De vonkenzender waarvan Marconi zich bediende, was van het door **Righi** ontworpen type. Het betrof hier nog steeds om transmissie van morsetekens, en hij maakte gebruik van een combinatie van verschillende toestellen waaronder ook nog de eerste antennes van professor **Popoff** en de cohererbuis van **Lodge** en **Branly**.

Maar terwijl de geleerden die hem waren voorafgegaan slechts toespelingen hadden gemaakt op de mogelijkheden van de transmissie op afstand met behulp van radiogolven, realiseerde Marconi wat weldra draadloze telegrafie werd genoemd en later met radio werd aangeduid. Zijn zakelijke instelling bracht mee dat Marconi direct octrooi aanvraagde op de nieuwe methode van telecommunicatie, een zeldzaamheid voor een geleerde van zijn tijd! Zijn experimenten herhaalde hij in 1896 en 1897 in Engeland, waar hij er al in slaagde een afstand van 18 km te overbruggen.

In combinatie met de elektromagnetische telegraaf van de Amerikaanse uitvinder **Samuel Morse** (1791-1872), gaf dit de mogelijkheid om berichten op grotere afstand over te seinen, zonder gebruik te maken van lijnverbindingen.

Morse had een meer artistieke dan technische opleiding genoten, maar toch bracht hij verscheidene uitvindingen op zijn naam. Op de terugreis van één van zijn reizen naar Europa, in 1829, nam hij deel aan de elektromagnetische experimenten aan boord van de stoomboot. Die zouden hem leiden tot het denkbeeld van de telegraaf. In 1837, na verschillende mislukte pogingen, demonstreerde Morse tenslotte een model van zijn apparaat aan de universiteit van New York. Pas in 1840 gelukte het hem een octrooi te krijgen op zijn uitvinding. Morse vond ook een codering van het alfabet uit, bestaande uit punten en strepen, waardoor het mogelijk werd berichten via een lijnverbinding over te brengen.

Koning Leopold II had van kindsbeen af steeds een grote interesse betoond voor al wat nieuw en vooruitstrevend was. Ook de uitvindingen van o.a. Morse en Marconi hadden hem geprikkeld. In de maand maart van het jaar 1900 werd deze laatste door onze vorst uitgenodigd om een demonstratie van zijn uitvindingen in het Koninklijk Paleis te Laken te geven. Deze proeven hadden plaats in aanwezigheid van de koning, prinses Clémentine, prins Albert, het hof, de ministers en talrijke andere prominenten.

De zender had men opgesteld in een kamer op de verdieping en de ontvanger in het auditorium van de balzaal, op een onderlinge afstand van ongeveer 150 meter. Er werden verschillende berichten in morse geseind, waaronder natuurlijk "*Vive la famille Royale*".

Het resultaat van deze demonstratie was overtuigend. Een enthousiaste koning Leopold II zag niet alleen de mogelijkheden van het commercieel gebruik, maar ook voor de aanwending van dit nieuw communicatiemiddel in het leger en in Kongo.

De Pionierstijd

Onder impuls van koning Leopold II krijgt de Marconi International Marine Communication Cie toelating van minister Liebaert met het toenmalige Bestuur van Telegrafie en Telefonie radioproeven uit te voeren vanaf de Belgische kust naar de mailboot "Prinses Clementina". Dit schip voer op de lijn Oostende-Dover.

Sedert 1846 was er een veerdienst als Belgische staatsonderneming opgezet tussen de Vlaamse kust en het Engelse Dover, dat onder meer instond voor de post tussen het continent en de Britse eilanden. Deze verbinding over het Kanaal, als hegemonie van de Belgische staatsrederij, zou het meer dan honderd jaar uitzingen. Tot de laatste jaren de concurrentie de administratief en logistiek trager reagerende RMT op de knieën zou krijgen. De eerste geregelde postdienst tussen Oostende en Dover zou al teruggaan tot 1633!

Onmiddellijk werd er begonnen met de bouw van een radiohut op de brug van de mail-

boot. Er werden een vonkenzender en een kristalontvanger voorzien. Onder de leiding van de heren Richard en De Bremaecker werd een voorlopig kuststation opgericht te De Panne. Dit kan meteen het eerste nationaal en Europees kuststation - van op het vasteland - worden genoemd. Men koos De Panne als vestigingsplaats omdat de normale reikwijdte van de radiosignalen slechts op \pm 50 kilometer geschat werd.

De eerste radioverbinding kwam tot stand op 3 november 1900 vanuit een afgedankte spoorwegwagen. Het contact met de "Prinses Clementina" op de Oostende-Doverlijn was een succes! Na de proefzendingen werd de zend- en ontvangingapparatuur overgebracht naar de villa "Les Pavots", gelegen aan de Kunstenaarslaan in de duinen.

Naast de villa richtte men een hoge houten mast op - 40 à 50 meter hoog (naargelang de bronnen) - waaraan een dubbele draadantenne was opgehangen. Alles gebeurde toen nog heel rudimentair: de hoogfrequentiestroom, opgevangen door de antenne, leverde via een cohererbuis de nodige energie om, door behulp van een droge batterij en een relais, de telegraaf op gang te brengen. De telegraaf zelf was ook nog een eenvoudige morseontvanger met papierrol die de boodschap in punten en strepen neerschreef. In tegenstelling met wat algemeen gedacht wordt, was er dus nog helemaal geen sprake van hoorbare seining. Die zou eerst jaren later komen met de magnetische detector en de kristal- en lampenontvangers.

Hoe werkte nu de coherer? Die was een merkwaardigheid op zichzelf: een glazen buisje met 2 elektroden, met daartussen wat ijzervijzel. Een van de elektroden was, via een "tesla", met de antenne verbonden. De andere langs de overige apparatuur met de aarde.

Door de elektromagnetische trillingen die men met de antenne opving, werd het metaalvijsel stroomgeleidend. Door middel van een soort kloppertje werd, na de doorgang van de stroom, de binding tussen het vijsel verbroken.

Uitzenden gebeurde door middel van een grote *Ruhmkorffklos*. Het model en de omvang van de seinsleutel deed denken aan de bierkraan van een oude tapkast. Zijn

gewicht was ongeveer 1 kilogram! Het seinen van de berichten gebeurde in een tempo van ongeveer 10 woorden per minuut, maar soms lukte het om dit op te drijven tot 20 woorden, in morse natuurlijk.

Door middel van een speciale telegraaflijn was de villa "Les Pavots" verbonden met het telegraafkantoor Oostende-Kaai. Zodoende konden de berichten onmiddellijk verder behandeld worden. In die periode maakte de "Prinses Clementina" de overtocht steeds bij nacht. Dit was niet van aard om de experimenten te vereenvoudigen. Toch slaagden de operatoren er in gedurende de hele overtocht tussen Oostende en Dover met elkaar in verbinding te blijven!

Het "Blad van het Zeevaartverbond" wijdde toen een lovend artikel aan de geslaagde operatie: *"maar voor alles boezemt dit verbindingsmiddel volledig vertrouwen in, daar het de grote angst wegneemt ingeval van onvermijdelijke of niet te verklaren vertragingen van boten ingevolgd storm, mist of aanvaring. De draadloze telegrafie zal ontegensprekelijk van groot nut zijn ingeval de boot zich in gevaar bevindt. De schepen, die met dit systeem zijn uitgerust, zullen onmiddellijk hun positie kunnen melden. Het marconisysteem wordt door geen enkele weersgesteldheid beïnvloed en functioneert soms beter bij slecht weder dan in normale omstandigheden"*.

Deze profetische woorden zouden bewaarheid worden toen in januari 1901 de bark "Medora" aan de grond liep op de Ratelbank. De opvarenden wisten de aandacht te trekken van de "Prinses Clementina". Onmiddellijk werd via de radiohut van de mailboot om hulp gevraagd en kon men hen even later mededelen dat hulp onderweg was.

Ook het lichtschip "Ruytingen", dat met pech af te rekenen kreeg, kon via tussenkomst van de radiohut van de "Prinses Clementina" en het kuststation in De Panne, hulp verwachten vanuit Duinkerke. Uiteindelijk liep de "Prinses Clementina" zelf vast bij dichte mist voor de Belgische kust. Bijna onmiddellijk snelde een sleepboot ter hulp en bij volgend tij was het schip opnieuw vlot!

(Wordt vervolgd)

BOEKBESPREKING

Auteur : Frank NEYTS
Oostenhem 14
8301 Knokke-Heist

Titel : "Aken, Tjalken en Kraken"

Bij Uitgeverij De Alk verscheen onlangs een interessant boek onder de titel "Aken, Tjalken en Kraken. Zeilschepen van de Lage Landen. De Binnenvaart". Het werd geschreven en samengesteld door Hans Haalmeijer en Dik Vuik.

In dit boek worden de zeilschepen beschreven, die vanaf de Oudheid tot in de eerste helft van de 20ste eeuw vracht en passagiers vervoerden over de binnenwateren van de Lage Landen. Deze vaartuigen maakten deel uit van het landschap. Ze waren gebouwd naar de eisen van de omgeving waarin ze voeren. Veel van deze schepen zijn afgebeeld door bekende zee- en landschapsschilders van verschillende nationaliteiten, zoals de Van de Veldes, Porcellis, Storck, Van Ruysdael, Cuyt, de Duitser Backhuysen, de Engelsman Turner, Koekkoek, Jongkind en zelfs Mondriaan. Voor het samenstellen van dit boek maakten de auteurs onder meer gebruik van de oudste verhandelingen over scheepsbouw in de Nederlanden, maar ook van scheepsafbeeldingen op oude Romeinse graven.

"Aken, Tjalken en Kraken" (ISBN 90-6013-274-2) werd op handig formaat uitgegeven als softback en telt 240 pagina's. Het boek kost 17.50 euro. Aankopen kan via de boekhandel.

In België wordt het verdeeld door Agora Uitgeverscentrum, Aalst/Erembodegem. Tel. 053/76.72.26, Fax 053/78.26.91, E-mail: info@agorabooks.com.

Auteur : Frank NEYTS
Oostenhem 14
8301 Knokke-Heist

Titel : "Heden en Verleden. Heyst, 300 jaar geschiedenis van de visserij en het toerisme"

Onlangs verscheen in de vissersgemeente Heist, deelgemeente van Knokke-Heist, een opmerkelijk boek. Het boek is niet alleen opmerkelijk wat inhoud betreft, maar ook omdat het een privé-uitgave werd, volledig verzorgd door auteur Annie Teetaert.

Vanuit haar interesse voor genealogie bouwde auteur Annie Teetaert het verhaal van haar voorouders. Genealogie kan saai zijn als je er geen kleur aan geeft. Het wordt pas interessant als het wordt ingekleed in een historisch en heemkundig kader. Haar verhaal werd aldus niet alleen de geschiedenis van één van de grootste vissersfamilies van de Oostkust, met name de familie Vantorre, het werd ook het verhaal van hoe onze voorouders gedurende de voorbije eeuwen leefden en werkten, specifiek het verhaal van het ontstaan en de opbloei van de visserij in Heist. In die zin is het boek veel meer dan de gedetailleerde geschiedenis van de Vantorres, het biedt op menig punt een nieuwe kijk op de geschiedenis van Heist. Vermits de vissersgemeenschap van Heist traditioneel als zeer gesloten wordt ervaren, brengt Annie Teetaerts boek een verhelderend beeld op deze 'ene grote familie'.

Het boek werd prachtig uitgegeven met harde kaft op A4-formaat en telt 323 pagina's. Het is rijkelijk geïllustreerd met zo'n 180 foto's en tekeningen. Het kost 30 euro.

"Heden en Verleden. Heyst, 300 jaar geschiedenis van de visserij en het toerisme" werd als een beperkte oplage uitgegeven (amper 400 exemplaren). Het is alleen te verkrijgen bij de auteur. Geïnteresseerden kunnen haar contacteren op het nummer 0476/72.22.89.

Een dikke aanrader !

HET PROTESTANTISME IN OOSTENDE (7)

De Engelse kerk in de Langestraat

Kurt Borgoo

In het Contactblad van de anglicaanse gemeenschap verscheen in 1983 volgend artikel:

'Als u soms ervan overtuigd bent dat de oorlogen 1914-1918 en 1940-1945 niets meer dan geschiedenis zijn, zaken die maar best vergeten kunnen worden, ga dan eens een begraafplaats bezoeken waar de gesneuvelden van deze oorlog liggen. Bekijk rij na rij en kijk naar hun leeftijd: 23, 20 of 19 jaar. Kijk dan ook naar hun namen: Jozef, Louis en misschien zult u meer zien dan hun grafsteen. Deze gesneuvelden waren jonge mannen, levendig, opgewekt en energiek, met menselijke verlangens en menselijke zwakheden. Het waren geen symbolen van moed of zelfopoffering. Enkel namen in een boek. Ze vochten, leden en stierven ver van hun favoriete plaatsen, ver van alle goede dingen die ze kenden. Het is goed als we hen niet vergeten.'

EEN KORT OVERZICHT

Aan de rechterkant (de zuidmuur)

I. De Godslamp werd geschonken door Rev. I. E. Jones in herinnering aan zijn vader tweede luitenant J. A. Jones, Militaire Academie en de officieren, onderofficieren en manschappen van het negende Welsh Bataljon van de negende divisie die hun leven lieten in de slag van Passendale op 21 april 1917. Boven de plaat hangt een Welshe vlag.

II. Gewijd aan de herinnering van George Parker die gedurende vele jaren bewaarder was van deze kerk en die overleed op 6 september 1931 op 66-jarige leeftijd. Vrede, volmaakte vrede.

Deze plaat werd op 24 april 1932 door Mevr. Pieters, weduwe van burgemeester Alfons Pieters onthuld. Ze was van Engelse afkomst. Haar vader was Rev. Francis Holland Addams, de eerste predikant van de Sint-Peterskerk in het Londense Notting Hill.

III. Memoriaal van The Royal British Legion, met een gedenkboek met namen van legionairs, een Britse vlag en de standaard van het Legioen en een brandraam.

Achter in de kerk hangt een tekst over het Brits Legioen.

'Dit herdenkingsvenster werd aan de Engelse kerk geschonken door de Oostendse afdeling en de districtsafdeling van het Brits Legioen ter herinnering aan hun leden die overleden zijn sinds de stichting in 1921. Allen dienden trouw met de strijdkrachten hun land tijdens de oorlogsjaren en hielden achteraf als burger het aanzien van het Britse Gemenebest hoog, ver weg van hun geboorteland, in het vriendelijke België. Het gedenkboek dat deel uitmaakt van het memoriaal zal hun namen bevatten en er is plaats voorzien voor toevoegingen.'

In het glasraam is een badge van het Legioen te zien. Het is een deel van het vroegere venster dat tijdens WO II na een bombardement vernield werd. Het stuk met de badge werd echter teruggevonden en verwerkt in het huidige brandglas. Dat werd op 14 juni 1962 door Veldmaarschalk Burggraaf Montgomery van Alamein ingehuldigd.

De Oostendse afdeling van het Brits Legioen werd opgericht in 1920. Bevelvoerder Bickford had het gezag van het Legioen in Oostende. Oorspronkelijk maakten een dozijn man er deel van uit, het hoofdkwartier bevond zich in café Cheval Blanc aan de Alfons Pieterslaan. De eerste leden waren meestal soldaten die instonden voor het spoorvervoer in Oostende van Britse soldaten tussen Engeland en Keulen, waar ze gelegerd waren. In 1927 werd de afdeling gereorganiseerd en verbonden met het hoofdkwartier te Londen.

IV. In dankbare herinnering aan Frank Taylor 1892-1957, chaplain in België 1930-1957, bediende dezer kerk 1947-1957. Zijn dienaars zullen Hem dienen en zij zullen Zijn aanblik zien.

V. In dankbare herinnering aan de Eerste Belgische Brigade die samen met het Britse Bevrijdingsleger 1940-1945 vocht voor de vrijheid.

Deze herdenkingsnis waarin dit gedenkboek ligt, werd op 13 september 1964 door Luitenant-Generaal Piron, Distinguished Service Order, bevelhebber van de Eerste Belgische Brigade gedurende de bevrijdingscampagne ingehuldigd. Normandië-België-Nederland-Duitsland.

Dit boek werd opgedragen aan de manschappen van de Eerste Belgische onafhankelijke Brigade die hun leven lieten voor hun land en de vrijheid van de wereld en dienden met de Britse strijdkrachten gedurende WO II. Zij zullen niet vergeten worden.

Aan de linkerkant (de noordmuur)

VI. *In liefdevolle herinnering aan John Cramer, Cambridge, 23 jaar, die, terwijl hij een vreemdeling redde te Oostende verdronk op 8 augustus 1901. Gezegend zijn de zuiveren van hart, want zij zullen God zien.*

VII. *In herinnering aan degenen die het leven lieten bij de blokkering van de haven van Zeebrugge door de Vindictive, de Iphegenia, de Intrepid en de Thetis op 23 april 1918 en de blokkering van Oostende door de Vindictive op 19 mei 1918.*

Deze plaat is gemaakt met koper afkomstig van de Vindictive en werd in de kerk geplaatst door de bergingssectie van de Britse Admiraliteit.

Bij de blokkering van de haven van Zeebrugge op Sint-Georges Day (23 april) 1918 vielen 195 doden, 383 gewonden, 36 vermisten en 2 krijgsgevangenen. In totaal waren de schepen bemand met 82 officieren en 1698 manschappen.

Deze gedurfde onderneming begon om precies middernacht en na een hels gevecht verlieten de Britten de haven om 10 over één. Hun opdracht om de haven te versperren was gelukt.

Een anekdote die de opofferingsbereidheid van de Britten aantoont en die Rev. Hillyard in zijn boek uit 1935 vermeld: een jongeman wiens arm afgeschoten was, zwaaide met

zijn andere arm zijn kameraden toe: 'Good luck boys, good luck'.

Eenzelfde actie in Oostende mislukte toen.

Bij de versperring van de haven van Oostende op 10 mei 1918 vielen er 9 officieren en waren er 41 doden, gewonden en gekwetsten. Het Britse scheepsgeschut doodde 26 Oostendse burgers.

Op 16 januari 1921 werd er in de kerk een herdenkingsplechtigheid gehouden. De dienst werd geleid door Rev. Charles Nibbs, Royal Navy, chaplain te Oostende.

De gedenkplaat werd onthuld door Commodore Sir F. W. Young, Knight Commander of the British Empire Royal Naval Reserve, in tegenwoordigheid van de burgemeester, de schepenen, de Navy, de handelsmarine en het Militaire Bergingskorps. Boven de gedenkplaat werd een vlag aangebracht die van de Vindictive genomen was en waarin een bos bloemen moest hangen om aan te tonen dat de herinneringen aan deze heldendaden nog steeds vers zijn. Op wapenstilstanddag 11 november kregen alle herdenkingsplaten van de oorlog klaprozen ('poppies').

In zijn boek over Oostende uit 1935 schrijft Rev. Hillyard dat op het nieuwe kerkhof 13 Britse officieren, 28 manschappen en 4 onbekende soldaten begraven zijn. Over twee graven geeft hij nader toelichting. Het eerste is dit van Commander Alfred E. Godsall D.S.O.R.N. (Distinguished Service Order Royal Navy). In zijn verslag schrijft vice-admiraal Sir Roger Keyes lovend over deze jonge galante officier. Godsall leidde de eerste en mislukte poging om de havengeul van Oostende te versperren en smeekte bij zijn terugkeer om toestemming te verkrijgen om het alsnog te proberen. In de nacht van 9 op 10 mei 1918, slaagde hij er in het afgedankte schip Vindictive tussen beide staketsels te manoeuvreren en te laten zinken. Hij slaagde in zijn opzet, maar betaalde met zijn leven. Het tweede graf bevat de overblijfselen van Luitenant Angus H. Maclachlan. Deze jonge officier stierf op achttienjarige leeftijd samen met Godsall op de Vindictive.

VIII. AMDG De vensters in de beuk van deze kerk werden, in herinnering aan het bestuur van Koning George V, geschonken door:

- Admiral Sir Roger Keyes, Baronet, Grand Cross of the Bath, Companion of the Order of Saint Michael and Saint George, Knight Commander of the Royal Victorian Order, Distinguished Service Order
- Captain Sir Ian Hamilton Benn, Baronet, Companion of the Bath, Distinguished Service Order
- Het Britse Legioen Afdeling Oostende
- Lady Frederick Young
- Mrs. George Parker
- The General Steam Navigation Co.
- Mevr. Alfons Pieters
- Mrs. Mac Ray
- De congregatie

De opdracht werd uitgevoerd door Right Rev. Stauton Batty, doctor in de theologie en bisschop van Noord- en Centraal-Europa in juni 1936.

IX. *In herinnering aan de 21 zeelieden die hun leven lieten bij het zinken van het bergingsschip H.M.S. Hughli, voor de haven van Nieuwpoort op 26 april 1919. Deze plaat werd hier geplaatst door de bergingssectie van de Britse Admiraliteit.*

X. *In fiere herinnering aan de Belgische zeelieden die vochten voor de zaak van de vrijheid in de Royal Navy 1936-1945.*

Dit boek werd opgedragen aan alle Belgen die gediend hebben bij de Royal Navy.

Boven de nis hangt de vlag van de Royal Navy, Belgische Sectie met de vermeldingen Atlantic-Schelde-Noordzee-Kanaal. De inhuldiging had plaats op 18 juli 1971.

XI. *Ter nagedachtenis aan Frederick William Young, Knight Commander of the British Empire, Commodore Royal Navy Reserve, gestorven op 20 december 1925. Na de oorlog heeft hij gedurende meer dan twee jaar gewerkt om de Oostendse en Zeebrugse havens vrij te maken. Door het succesvol bergen van de Vindictive, de Iphigenia, de Thetis en de Intrepid volbracht hij zijn taak met vakmanschap, doorzettingsvermogen en zeemanschap, waardig aan de manschappen die deze schepen hebben bemand.*

De plaat werd op zondag 28 april 1935 ont-

huld door M. Deveze, minister van Landsverdediging en ingezegend door Rev. H. J. Hillyard in de aanwezigheid van Lady Young. Commodore Young was als bergingsexpert door de Belgische regering in dienst genomen om de havens van Oostende en Zeebrugge vrij te maken. Het duurde meer dan twee jaar voor zijn taak volbracht was. Young werd door de Britse Koning tot ridder geslagen.

Onder de plaats is geschreven: *De havens werden geblokkeerd door Admiraal Sir Roger Keyes op Saint George Day 1918.*

DE RAVAGE VAN OKTOBER 1983

In de nacht van 23 op 24 oktober 1983 stortte het plafond van de kerk in. De tonnen kalk die naar beneden kwamen brachten veel schade aan. Een deel van de zitbanken en de preekstoel deelden in de ravage. Het altaar was volledig vernield.

Op zondagmorgen had een dertigtal mensen de kerkdienst bijgewoond. De kerkdiensten van de aanhangers van de anglicaanse kerk vonden, in een geest van de oecumene, plaats in de Kapucijnenkerk, vlak om de hoek. Dit gebaar werd geapprecieerd zowel door de gelovigen en de clerus van de katholieke als van de anglicaanse Kerk. Dit toont aan hoe nauw de religieuze banden tussen de beide takken van het Christendom zijn, alhoewel deken Loncke vriendschappelijk beweerde dat het door de donderpreken van de chaplain kwam.

Het oorspronkelijk ribgewelf werd bij de herstelling door een licht gebogen tongewelf vervangen en een nieuw altaar werd geplaatst.

OORLOG MAMA? WAT IS DAT?

Uit het geheugen van en door Jaak Fonteyne

BEVRIJDING

BEZOEK AAN HET KONINKLIJK PALEIS

De zondag na de bevrijding trok ik met mijn moeder naar de dijk en 't strand. Maar we mochten er nog niet op wegens het gevaar voor mijnen. Vader was thuis als babysit. Door de menigte te volgen kwamen we terecht in het Koninklijk Paleis dat ook erg beschadigd was : er zou een Duitse radarpost geweest zijn die ze opbliezen alvorens te vertrekken.

De talrijke bezoekers volgden een circuit door enkele niet gevaarlijke delen van het paleis. Onze koninklijke wandeling eindigde ongeveer bovenop het huidig museum van de Venetiaanse Galerijen (waar Boudewijn beneden de wacht houdt). Hierboven stond een mitrailleur schietensklaar in stelling met links ernaast een hele kist steelhandgranaten "bedrijfsklaar" en niet verpakt. Van hieruit was er ook een "prachtig" zicht op dijk en strand en de verdedigingswerken. Op het strand allerlei hindernissen tegen een eventuele landing.

In de dijk was er een (verse) loopgracht gegraven met schietgaten onder de blauwe arduinsteen op de rand van de dijk.

Ook de villarij op de dijk droeg sporen van de oorlog en de gebouwen tonen aan de Geallieerden alleen hun buitenmuren, al de rest, houten balken, deuren en trappen,...waren verdwenen, net als de bewoners. Inderdaad: alle mensen die woonden in de buurt van de zee zijn weggemoeten.

Van op het koninklijk paleis daalden wij af en kwamen, net als de andere toeristen, terecht in de kelders van de huizen op de dijk. Er was een doorgang gekapt van het ene huis naar het ander via de kelders. (Dit systeem heeft in Dresden veel mensen gered) Alle deuren en vensters aan de strandkant had men dichtgemetseld met hier en daar schietgaten terwijl er ook vele valse deuren en vensters geschilderd waren op de huizen of op de bunkers.

Hier en daar loerden ook echte schietgaten

over de dijk. En tot slot was er de antitankmuur die alle straten afsloot die naar de zee leidden. Ongeveer 2 meter hoog gewapend beton, een meter of meer dik en prikkeldraad er bovenop. Streng bewaakte, kleine doorgangen gaven toegang tot het strand. In Westende, voorbij het einde van de dijk is er nog een stuk te zien en in de Groene Dijk (straat tussen Bredene en Oostende, bij het Militair hospitaal) zijn er hier en daar nog sporen te zien van die muur die op sommige plaatsen binnen in de huizen verder liep.

Wat ze ook presteerden; ze deden het op een goed verzorgde manier - gründlich - die jarenlang stand heeft gehouden : de Koninklijke Galerijen van het Thermae Palace Hotel waren netjes dichtgemetseld met een lange muur in natuursteen zo dat de zuilen onzichtbaar waren.

De Kursaal was afgebroken en vervangen door enkele bunkers (Batterij Kursaal) en er waren ook tankkoepels ingebouwd op de dijkrand. Eén dezer basissen kan men nog zien voor de Kursaal. Jarenlang was er een kleine lichtdraaiende tankkoepel. Het kanon was uitgebouwd en de koepel werd 'n leuk stuk speelgoed. Op die plaats staat nu een vlaggenmast voor zeilwedstrijden en veel later heb ik geleerd dat het een Belgisch symbolisch verdedigingswerk was om onze neutraliteit te verdedigen tegen Engeland en die tankkoepeltjes met geschut zouden van Franse Renaulttankjes komen.

Door het voedseltekort waren bijna alle parkjes zoals die voor de Kursaal groententuinen geworden. Zo ook de paardenkoers waar o.m. een nonkel een lap grond in gebruik had. Een vliegtuigstaart die er neerkwam schoot geen wortel... Er liggen nog steeds enkele bunkers in de koers en in het Oud Kerkhof dat er aan paalt. Bij de ingang, volgens wijlen Mevrouw Delrue, stond een Flakmitrailleur. En de schade die men hier en daar aan oude graven ziet is niet het werk van vandalen zoals ik eerst dacht, maar door beschietingen vanuit zee in WO I, en door luchtbombardementen in WO II. En dan ver-

der naar achteren waren er naast de Marinekustbatterijen nog diverse andere batterijen van land- en luchtmacht, zelfs tanks om in te grijpen waar nodig.

Over de angst voor mijnen: toen wij op het strand mochten, een hele tijd nadien, kwam een vrouw van haar neus maken omdat ik een put gemaakt had en dat mocht niet zei ze, wegens het mijnengevaar.

Na de bevrijding hebben we nog één of twee grote ontploffingen gehoord: Eén was een munitieschip in het Montgomerydok ??? en in de kreek naast de sluizen die men het strontgat noemde, was een flotille van een vijftal Canadese snelboten die benzine aan het tanken waren.

Tijdens de bezetting kon eerst Georges en nadien ik, naar Gistel op gezondheids- en versterkingskuur. Ik herinner me twee enkele zaken nog zeer goed; ik kreeg een halve brik op mijn kop toen we esdoornvliegertjes verzamelden. Omdat ik één der kleinsten was wachtte ik niet tot ze gedaan hadden met hun steen maar poogde ik effenaar rapper te zijn dan de anderen. Met het gevolg, misschien deden ze erom. Het tweede dat ik nog weet: ons verblijf was in de abdij Ten Putte. We kregen er ook les en in de primitieve buiten-WC's was er geen papier en behielpen ons met gras en dode bladeren. Onze "reis" gebeurde met de trein tot in Gistel, de rest te voet met de bagage mee op een paardenkar. Verder was het er plezant spelen in het stukje bos en rond het Ravenkapelletje of in de gevangenis van Sinte Godelieve...

Enkele weken na de bevrijding mocht ik voor drie maand naar een kolonie van Kinderwelzijn voor verzwakte stadskinderen in de naaldbossen tegen de Nederlandse grens (ten noorden van Antwerpen.) Heerlijk verblijf met veel spel en weinig les, maar ik leerde er o.m. de ekster kennen, de eekhoorn en de toen nog ongerepte heide. We ontdekten ook een kamp van houten barakken met Duitse krijgsgevangenen. Onze klasjuffrouw had een Kuifjeshondje en op een bepaalde dag passeren we hier opnieuw, en plots, vanuit de open poort stuift een zwarte waakhond naar buiten, naar onze groep zonder reden, en "Knak!", en juffrouws hondje was dood.

Er komt nog een schildwacht er naar toe maar de loebas is reeds opnieuw in het

kamp verdwenen. Met het hondje in haar armen en de tranen in haar ogen zijn we dan maar teruggekeerd. Wandelingen in die richting gebeurden niet meer.

Over ditzelfde verblijf herinner ik me nog dat de reis over Brussel ging en dat we daar per tram of te voet van het Zuid- naar het Noordstation moesten, en dan met het enig stuk elektrisch spoor dat er toen was, van Brussel naar Antwerpen..

Dat de taal er het Antwerps was, ook in de klas was die wereldtaal door Adam en Eva reeds in gebruik. De drie voorziene maanden werden er zes door een plaag van mazelen en bijna 9 door een andere ziekte. Maar dan zijn mijn moeder en een nonkel (Aimé reed gratis) me komen halen.

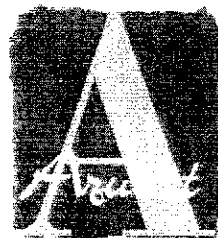
Meestal heb ik alleen goede herinneringen overgehouden uitgezonderd één iets! Een verschrikkelijk slecht recept, 's avonds kregen we soms pap van Betterfoodkoeken in brokken in melk. Ik kreeg die brokken niet door mijn keel en soms lieten ze mij er uren zitten tot ik ten lange laatste een oplossing ontdekte: eerst alle melk uitlepelen en dan zonder problemen de vaste stoffen.

Smakelijk...

GENIET MET AZURIET!

Reisbureau voor alle touroperators,
vlieg-, trein-, bootticketten.

*Waar service en dienstbaarheid
geen ijdel woord is!*

REIZEN

Torhoutsesteenweg 449
Hoek Kastanjelaan
8400 Oostende

Tel. 059 51 49 51

Openingsuren

*Maandag, dinsdag, woensdag, donderdag en
vrijdag: 9 tot 12 en 14 tot 18 uur.*

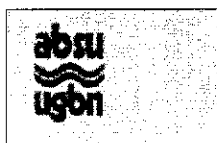
Zaterdag: 9.30 tot 12 uur.

Uit Sympathie

**N.V. FIRE TECHNICS
S.A.
Brandweermaterieel
Ladderwagens
Ziekenwagens**

**Steenbakkerijstraat, 1
8450 Bredene**

**Tel. 059 / 34 03 40
Fax 059 / 34 03 41
e-mail: info@firetechnics.be**

ISO 9001: 2000
Approved by BQA

SCHOONMAAKBEDRIJF nv
ULTRACLEAN
opgekuist staat netjes

Dagelijks en periodiek schoonmaak van residenties, winkels, magazijnen, kantoren en andere panden.

Opfrissen en/of jaarlijkse grote schoonmaak van huizen, appartementen en de 2de particuliere bedrijven.

Opkuis van nieuwbouw of na verbouwing.

Industrieel reinigen van tapijten.

Opkuis na brand.

Meer dan 15 jaar ervaring

Corneel Heymanstraat 3 - 8400 Oostende - Industriezone 2
Tel 059 80 82 45 Fax 059 80 22 83
www.ultraclean.be e-mail: info@ultraclean.be

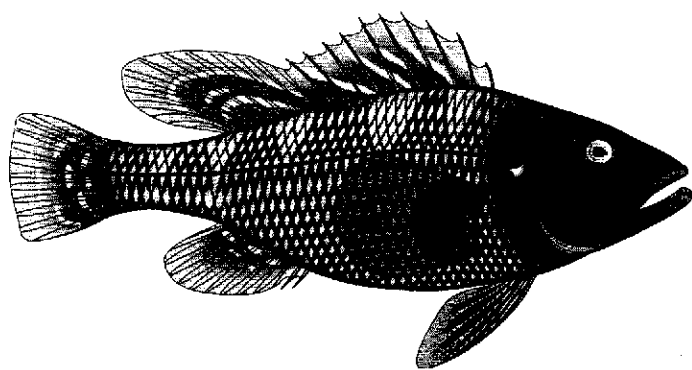
ZEEVIS GROOT- EN KLEINHANDEL

***Van Haudt Patrick -
Van de Wynckel Christa***

Vismijn 107 - 8400 Oostende

Delphin Depuydtstraat 8 - 8470 Gistel

Tel. Vismijn (059) 32 19 95 - Fax (059) 33 19 95

OPENINGSUREN

Maandag - Dinsdag - Woensdag 8 - 16u

Donderdag: 8 - 13u

Vrijdag: 8 - 16u

Zaterdag: 8 - 13u

Zondag: Sluitingsdag

Op feestdagen open tot de middag